كِتَابُ التَّوْحِيْد

ރަސޫލު الله ﷺ އާއި ޢުލަމާއުންގެ އިޖުތިހާދުފުޅުތަކާއި

ޢުލަމާއުންގެ އަސްލާފުބޭކަލުންނާއިމެދު އިޙްތިރާމްކުރުން ވާޖިބުވެގެންވާ ކަންތައް

އަސްލާފު ބޭކަލުންގެ މަންހަޖާއި
ބޭކަލުންނާއިމެދު އިޙްތިރާމު އޮންނަންވީގޮތް

އަސްލު ލިޔުއްވީ: صالح بن فوزان الفوزان

ތަރުޖަމާކުރީ: أبوبكر إبراهيم على

(ޖެނުއަރީ 2009ގެ ދަރުމައާ ގުޅޭ)

ދެވަނަ ކަމަކީ: ޢުލަމާއުންގެ ނުބައި ކަންކަމާއިމެދު އަހުލުސުންނަތާ ޖަމާޢަތުގެ ޢަޤީދާ ދިނުން. އެ ޢަޤީދާއަކީ އެބައި ގޮވާކަމެވެ.

1- ފުރަތަމަ ކަމަކީ: ހަމަހަމަކަމުން އެ ހަބަރުތަކުގެ ބޭރުގައި ޢުލަމާއުންގެ މައްޗަށް ހަދިޔާކުރުމާ ދުރުގެ ވަރަށް ގިނައިން އެބަހުއްޓެވެ. އެ ދުރުގެ މަށް ޢުލަމާއުންގެ ބަދަލުގައި އުޅުއްވާ ޢުލަމާއުންގެ އަޅު ނުބައި ކުރުވަން ވެގެންނެވެ.

2- ދެވަނަ ކަމަކީ: ހަމަހަމަކަމުން އެ ހަބަރުތަކުގެ މަތީގައި އުނިއިތުރުތަކެއް އަބަދުއްޙަވެ. އަދި ބަޔަކު ކަމެއް އެއްފަހަރެއް އެއަށް ދުވަ ވަދެފައިވާ ފަހަރަކު އަބަދުއްޙަވެ. އެއީ އަޅުވާފައިވާ ފަހަރަކަށެވެ. އެއާއިމެދު މަދު ނަޒަރުން ނުބަލާށެވެ.

3- ތިންވަނަ ކަމަކީ: އެގޮތަށް އެމީހުން ޙައްޤުގައި ހުރި އަސަރުތަކެއް އެއީ އެގޭ މަދުބައެވެ. އެބައިމީހުން ޢުލަމާއުން عذرވެރި ވެވަޑައިގެންނަވައެވެ. އެހެނީ ޢުލަމާއުންނީ

އެހެންޏާ އިޖުތިހާދުގައި ޞަވާބު މުޖުތަހިދުންނަށް. އެހެންޏާ އިޖުތިހާދުގައި ކުށްހެދުން މުޖުތަހިދުންނަށް. އެއީ އިޖުތިހާދުގެ ގޮތްގޮތެވެ. ފަހަ މުޖުތަހިދު އެއްގޮތް އިޖުތިހާދު ޞަވާބުވާއެއް ވެއްޖެނަމަ އެއްސާފު ދެ އަޖުރު އެއްވެއްސެވެ. އަދި އެއްގޮތް އިޖުތިހާދުގައި ކުށްވެއްޖެނަމަ ކުށްވެރިއަކަށް އެއްސާފު އެއް އަޖުރު އެއްވެއްސެވެ. އަދި އެއްގޮތް ހުކުންތަކަށް އަޖުރު ހުށަހަޅުއްވާ އެއްކަލަ ރަސޫލުﷲގެ ސުންނަތުގެ ތެރޭގައެވެ.

އެއީ ރަސޫލުالله ﷺ ގެ ބަސްފުޅަކީ ހަދީޘެވެ. "إِذَا اجْتَهَدَ الْحَاكِمُ فَأَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ وَإِنِ اجْتَهَدَ فَأَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ وَاحِدٌ" މާނައީ: ޙާކިމު އެއްގޮތް އިޖުތިހާދުކޮށް އަދި އެއްގޮތް އިޖުތިހާދު ޞަވާބުވެއްޖެނަމަ އެއްސާފު ދެ އަޖުރު ވެއެވެ. އަދި އެއް އިޖުތިހާދުކޮށް އެ އިޖުތިހާދުގައި ކުށްވެއްޖެނަމަ (ޞަވާ ނުވިނަމަ) އެއްސާފު އެއް އަޖުރު ވެއެވެ. މިއެވެ.

4- ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ: ޢުލަމާއުންނިވެސް އާދަމުގެ ދަރިންނެވެ. ޢުލަމާއުންނަކީވެސް ކުށްކުރުވޭ އެއިން ކުށެއް ނުވާ ބަޔަކު ކަމަށް ނުވާނެއެވެ. އެހެނީ ޢުލަމާއުންނިވެސް ކުށްވެއިން ސަލާމަތެއް ވެގެންވާ معصومން ނޫން ނުކަމެވެ. ނަމަވެސް ޢުލަމާއުންގެ ހިތައިން އެހެން ދިމާވާ ކަންތައް، ފާފަތައް ރަސޫލުއްގެ ހިތްސާ ގެނައް ވެއެވެ.

ށ. އާގަތަހާރިން އެއްގޮތަށް ކަމުގައި އަބޫބަކުރުން
އެކަމުން ތަފްބާ ވަރަށްއިގަތުން ވެއެވެ. ހަމަ ތަފްބާވުމަކީ
ކިބައިން ބޮޑު ފާފަތައް ކަމުގައިވިޔަސް އެފާފަ ފުއްސަވާ
ކަމަށެވެ. އެކަމުގެ ކިބައިން ދެރަވެރިއަށް އަދިސްކުރިއެވެ.

ނ. އާގެ އަށާއި ކަމެއްކަމުގައި ބުރުވެރި:
އަބޫބަކުރުންގެ ކިބައިން އެއްޗެއް ފާނަށ ކަނޑައެޅިއް
ފުރުސަތުމުގެ ސަބަބުކަމުގައި އަބޫބަކުރުން އިސްލާމް
ކަމަށް އިސްވެގެންކަމާއި އަބޫބަކުރުންގެ މާތްކަން ވުމެވެ. ﷲ
سبحانه وتعالى ވަޙީ ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ﴿ إِنَّ ٱلْحَسَنَٰتِ يُذْهِبْنَ
ٱلسَّيِّـَٔاتِ ۚ ذَٰلِكَ ذِكْرَىٰ لِلذَّٰكِرِينَ ﴿١١٤﴾ ﴾ هود: ١١٤ މާނައީ:
"ހަމަކަށަވަރުން ހެޔޮކަންތައްތަކުން ނުބައި ކަންތައްތައް
ނިވާކޮށްދެއެވެ." މިއެވެ.

ރ. އާގެ އަށަށް ގޮތެއްކަމުގައި ބުރުވެރި: އަބޫބަކުރުންގެ
ގޮތް ބަރަކާތްގެ ދަރުމަ އެތަށް ގުނަވަނކަން ޔިނަ ކުރައްވާފައި
ވެއެވެ. އާދައިގެ އަށްނ މިހެން އަބޫބަކުރުންނާއި އެދުރުގެން
ހަމަހަމަ ނުވާނެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ރަސޫލުﷲ ﷺ ގެ
ބަސްފުޅުން އަދިގޮތުގައި އަބޫބަކުރުންނީ ހައިރުވެރިކަންގެ
އަށާ: ގެއް ފުރުސަތުކާގެ ވަރު ބަބަކުރުންނެވެ. އަދި އަބޫބަކުރުން
އަންގަ مُدٌّ އަކަން ކަޑާ ސަދަގާތުގެ ދަރުމަ އަދިން ވިދާން
އަނބުރާ ފަރުބަދަ ވަރުގެ ރަންރަން ސަދަގާތް ކުރިޔާ ވިޔަސް
ދަރުމަ އަށް ވަރަކަށް ބޮޑުގެ. (متفق عليه حديث) މާތްالله
އަބޫބަކުރުންނަށް ރަޙްމަތްކުރައްވާށި! އާމީން!

شيخ الإسلام إمام إبن تيمية –رحمه الله– ވިދާޅުވިއެވެ.
أهل السنّة والجماعة ގެ އަންގަވާ ބޭކަލުންނާއި އަދި ދިރިކަ
އަންގަވާ އިމާމުން ދެކޭވަޑައިގަތުމަކީ ގޮތެއްގައި އަސްޙާބުބަ
ބޭކަލުންގެ އެއްވެސް ބޭކަލަކު ކަންޏެއް ނަތީ معصوم އެއް
ކަމުގައި ނުވެއެވެ. ރަސޫލުالله ﷺ އާއި ޚިލާފަށް ދިވާއިގެ
ބޭފުޅަކަށްވެސް އަދި އިސްލާމްކަމުގައި ޚިލާފު އިސްލާމީރަސް
އަދި ނުވެވި އަކަން ގޮތަކަން މަޑުޑުދީ ކަމެއް ބޭކަރު
ނަމަވެސް އަބޫބަކުރުންނީ معصومން ކަމުގައި ދަރަވެރައި
ނުވެނުނަވެއެވެ. އަދި ކިރުއްބާއްކޮށް. އަބޫބަކުރުންގެ ކިބައިން
ކަނޑުއް އަދި ފާފަތައް ފާފުވަވިޔަ ދާއިޖު ކަމެކެވެ. الله سبحانه

وتعالى އަބޫބަކުރުން ތަފްބާވުމުން އަކަމެއް ފުއްސަވައިދެއްވާ އަދި
އަބޫބަކުރުންގެ ދަރަޖަ އުފުއްލަވައިދެއްވާނެއެވެ. އަދި އަބޫބަކުރުންގެ
ޙަސަނާތްތަކުގެ ޖަޒާކަމުން އެކަމަށް ފުރިހަމަ ޖަޒާ ދެއްވާނެއެވެ. الله تعالى
ވަޙީ ކުރައްވާފައި ވެއެވެ. ﴿ وَٱلَّذِى جَآءَ بِٱلصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِۦٓ ۙ
أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾ لَهُم مَّا يَشَآءُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ۚ ذَٰلِكَ
جَزَآءُ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾ لِيُكَفِّرَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ ٱلَّذِى عَمِلُوا۟
وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ ٱلَّذِى كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾ ﴾ الزمر:
٣٣ - ٣٥ މާނައީ: ތެދުގެނެސް ވަޙީގެނެސްދެއްވި ކަލޭގެފާނާއި
އެބައި: ރަސޫލުالله ﷺ ވަޙީއަށް ތެދުކުރި މީހާ އަދި އެ ތެދު
ތެދުކަމަށް ގަބޫލުކުރި ކަލޭގެފާނު އެބައި: أبوبكر الصدّيق އާއި އަދި
އެފަދަ އަސްހާބުން ދަރުމަތެވެ! އެއި ހެޔޮ ކަންތައްތަކުން
ތަޤުވާ ވެރިންނެވެ. އަބޫބަކުރުންނަށް އަބޫބަކުރުންގެ ރަބްބުގެ
ޙަޟްރަތުން އަބޫބަކުރުން އެދޭވާ ކަމެއް ވާނެވެ. އަދި
އިޙްސާންތެރިންގެ ޖަޒާއަކީ އެއީއެވެ. އާއި އަބޫބަކުރުންގެ
ކިބައިން ވާވާ ނުބައި އަދަދު ﷲ ފުއްސަވައިދެއްވާނެއެވެ.
އަދި އަބޫބަކުރުންނަށް އަބޫބަކުރުން ކުރެއްވި ކަރާ އަދަދުން
ވުރެވެސް ކަރާމާތް ދަރުމަވަކެވެ. މިއެވެ.

އަދި އެހެން އާޔަތެއްގައި އަންގަވާ ވަޙީ ކުރައްވާފައި
ވެއެވެ. حَتَّىٰٓ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُۥ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِىٓ أَنْ
أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ ٱلَّتِىٓ أَنْعَمْتَ عَلَىَّ وَعَلَىٰ وَٰلِدَىَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَٰلِحًا
تَرْضَىٰهُ وَأَصْلِحْ لِى فِى ذُرِّيَّتِىٓ ۖ إِنِّى تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّى مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ
﴿١٥﴾ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا۟ وَنَتَجَاوَزُ عَن
سَيِّـَٔاتِهِمْ فِىٓ أَصْحَٰبِ ٱلْجَنَّةِ ۖ ﴿١٦﴾ ﴾ الأحقاف: ١٥ - ١٦
ތަރުޖަމާ: އެކަލޭގެފާނު އެބައި އަބަބަކަރުގެފާނު ބޮޑުވެ
ތަބައްރާރު ފުރިހަ ސާލީސް އަހަރުވުމުން ވިދާޅުވިއެވެ.
އޭ އަހުރެންގެ ރައްބެވެ. މިއަތްހާއި މިއަދާގެ މައްޗަށް ބެހެއްޓެވުނު
އިޙްސާނުތަކަށް ޝުކުރުކުރުމަށް ތިބާ ރަޙްމަތްކުރެއްވުމަށްޓަކާ
ކަރާމަތް ހެވޮޅު މިއަދާ މިއަދައް ދެއްވާނަދެވެ! އަދި މިއަދާގެ
ދަރިފަސްކަނުގެ ސުލްޙަ ކަރާމަތްވާނެދެވެ! ހަމަކަށަވަރުން
މިއަދާ އިޙްސާސްކަމާކަމްޖެހިއަމެވެ. ތަފްބާވުމަށްޓަކައެވެ. އަދި
ހަމަކަށަވަރުން މިއަދާވެސް މުސްލިމުންގެ ތެރެއިންނެވެ.
އަބޫބަކުރުންނީ (ތަރުޖަމާ އެއަށްގައި މި ސަވަރާވާލަ ދިލަނިހި

އެބައިމީހުންނަކީ ހެޔޮ އަމަލުތަކުގައި ދީނުގެ ތަސްލީމުކުރާމީހުންގެ ޤަބޫލު ކުރައްވާން ޖެހުނުނެވެ. އަދި އެބައިމީހުންނަށް ކުރެވިދާނެތާ ނުބައިކަންތައް ދީނުން ތަސްލީމުކުރާމީހުންގެ ދުރުކުރައްވާ ހުރިމަތެވެ. އެގެ ބަދަލު ނުހިއްޖަވާ ހުރިމަތެވެ. އަދި އެބައިމީހުންވީ ސުވަރުގެގެ އަލްފިރުދައުސުގެ ދަރަޖައިންނެވެ. މިއެވެ. (مجموع فتاوى إبن تيمية)

ޙަޤީޤަތުގައި ވަކިވަކިގައި أصحاب ބޭކަލުންގެ މަރުތަބައި ދިމާލު އިސްތިޢުމާލު ކުރުމަށް ހަދާނުކުރަ اللهގެ ރަސޫލާކޮއްފުޅުން ހަދައިދީ أصحاب ބޭކަލުންނަށް ބަރަކާ ލިބޭ އަދި އެބޭކަލުންގެ ކަރާމާތް ބަރަކާތްތެރިކަން ހިފެހެއްޓެވުމަށެވެ. އަދި އެޖަމާޢަތުގެ ބަރަކާތްތެރިން އެހެނި ނުބައި ބިނާ އަދި އެ تَخْطِيطُ (ރޭވުމާއި) އެއްގޮތަށް މިޖަމާޢަތުގެ ބައެއް ތަނތަނާ ނަގައި ލިޔުންތެރިންގެ އެބަލިކަމުން ގެނދިއުމެވެ. އެބައިމީހުންނަށް ނަގައި އެތައް ކަމެއްގެ ތަރުތީބު ވަނަކުރުން އެބައިތުރުމެވެ. އަދި ރަސޫލުالله ﷺ ގެ މާތް أصحابންނަށް ނިސްބަތް ކަނޑައަޅާ ބާރުލުން ކަމުގައިވެސް ބައެއް ޖެހުން ވެގެން އެބަދުއެވެ. އެއްވެސް ދަލީލެއް ނެތި އެގެ ބައެއް أصحاب ބޭކަލުން މިއުޅޭ ބައެއްގޮތަކުގައި ކަމުގައި ހަދައި އަދި އަނެއްބައި ބޭކަލުންނީ ނުބައެއްކުން މިމި ބައެއްކަމުގައި، ކުފުރުވެރިން ކަމުގައި އެބަ ހަދައިފައެވެ. އަދި ކިޔައިދެއްވައެވެ. މިފަދަބަސްގެ ތާހިރުކަމާއި ހަވާ ނަފްސަށް ތަބާވުމުގެ ބޭރުކަމާއި އަދި އިސްލާމް ދީނާއި އިދިކޮޅު ނުބައި ބަސްތަކަ ފެތުރިންނާއި مُسْتَشْرِقُ ންނާއި އަދިވެސް އެބާވަތުގެ މީސްމީހުންގެ ވާހަކަތައް ލިޔުމުން نقل ކުރުމުންނެއްސެ އިސްލާމީ ثقافة މަދުކޮށްލިބޭ މުސްލިމުންގެ ބައެއް ޖަވާނުންނަށް އެބައިމީހުންގެ މާތްވެގެންވާ أمّة ގެ ކަރާމަތާއި މާތްކަމާއިމެދު ޝައްކު ވާވަރު ކުރެވިއްޖެއެވެ. އަދި އަނެއް ގޮތަކީ ޤަބޫލު ކަމުގައި ރިވެތި ޤަބޫލުގެ سَلَفُ الصَّالِحُ ންގެ ކަރާމަތާއި މާތްކަމާމެދު ޝައްކު އުފެއްދުމަށް ކުރެއްވިއެވެ. އަދި އެއާ ދިމާގެން އިސްލާމް ދީނަށްވުރެ އަޅުގަނޑާ މުސްލިމުންގެ އެއްބައިވަންތަކަމުގެ ކަނޑު ވަކިވަކި ކުރުވާ ކުރިކުރި ކުރުވާލައެވެ. އަދި މި أمّة ގެ ދުރުކުރުގެ މީސްމީހުން މި أمّة ގެ އިސްވެދިޔަ سَلَفُ الصَّالِحُ ންނާ إقتداءވުމުގެ ބަދަލުގައި އެބޭކަލުންނާމެދު ތުހުމަތުކުރުން ހިތްހެކުން ވައްދައިދިނެވެ. އަދި الله تعالىގެ މި ބަސްފުޅުގައިވާ ފަދައިން އަމަލު ކުރަންވެސް ދަސްކުރަހަނެވެ. ﴿وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعۡدِهِمۡ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغۡفِرۡ لَنَا وَلِإِخۡوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلۡإِيمَٰنِ وَلَا تَجۡعَلۡ فِي قُلُوبِنَا غِلّٗا لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٞ رَّحِيمٌ ١٠﴾ الحشر: ١٠ ނަޞްޞު: (މި އާޔަތުގެ މާނަ ކުރީން އިސްވެ ހިމެނިއްޖެއެވެ.) ■

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنهما عَنْ النبي ﷺ فِيمَا يَرْوِي عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَالَ: "إِنَّ اللهَ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ، ثُمَّ بَيَّنَ ذَلِكَ فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً ، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللهُ عَزَّوَجَلَّ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِ مِائَةِ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ، وَإِنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللهُ سَيِّئَةً وَاحِدَةً" (صحيح البخاري)

މާނައީ: "މާތްالله އެ ދެބައިކަމުގައި ކަމަށް ހެޔޮ އަމަލުތަކާއި ނުބައި އަމަލުތައް ލިޔުއްވައިފިއެވެ. ސަލާމާއި ބުރަވާއިކާއި ނަބިއްޔާ، އެކަލޭގޮތް ހަމަދަވާ ބޭނުކަމާއި މާތްاللهގެ ބަންޑާރުން ލިޔުއްވައިފާ މަގުތަކެވެ ފަރާތުން އިޖާބަ އެކަލޭގޮތް ލިޔުއްވައިފިއެވެ." ހަމަކަށަވަރުން މާތްالله ގެތެރޭގައި ނުބައިކަންތައް ލިޔުއްވައިފިއެވެ. ދެން އެކަމެއް ހެޔޮ ކަމެއް ކުރުމަށް ނިޔަތް ކުރި މީހާ، އެކަމެއް ނުކޮށް ކަމުގައިވިޔަސް، މާތްالله އެކަލާނގެ ހަޟްރަތުގައި ފުރިހަމަ ހެޔޮކަމެއް ލިޔުއްވައެވެ. އަދި ނިޔަތްކޮށް އެކަން ކުރިއްޔާ، އެކަން ކުރިމީހާގެ، މާތްاللهގެ ހަޟްރަތުގައި، ދިހަ ހެޔޮކަމުން ހަތްސަތޭކަ ގުނަޔަށް، (އަދި) ގިނަގުނަޔަށް، (އަދި) އެއަށް ވުރެ ގިނަގުނައަށް ލިޔުއްވައެވެ. އަދި ނުބައި ކަމެއް ކުރުމަށް ނިޔަތްކޮށް އެކަމެއް ނުކޮށްފިނަމަ، މާތްاللهގެ ހަޟްރަތުގައި ފުރިހަމަ ހެޔޮކަމެއް ލިޔުއްވައެވެ. އަދި ނުބައިކަމެއް ނިޔަތްކޮށް އެކަން ކުރިއްޔާ، އެއް ނުބައި ކަމެއް ކަމުގައި އެކަލާނގެ ލިޔުއްވައެވެ."